

การขับเคลื่อนงาน ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

NEXT STEP

กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร

กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร

การขับเคลื่อนงาน ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

NEXT STEP

กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร

คำนำ

กรมส่งเสริมการเกษตร มีบทบาทภารกิจที่หลากหลาย มีบุคลากรปฏิบัติงานครอบคลุม ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยมีระบบส่งเสริมการเกษตรเป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการส่งเสริมการเกษตรตามนโยบายรัฐ และตามภารกิจหน่วยงาน เน้นความต่อเนื่องของการฝึกอบรมบุคลากร และเยี่ยมเยียนเกษตรกร (Training and Visit system : T & V system) มาตั้งแต่ ปี 2520 เป็นต้นมา ซึ่งได้มีการปรับปรุงและพัฒนาตามสถานการณ์ ยุคสมัย และสภาพทางสังคมมาโดยลำดับ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรและเกษตรกร จึงได้พัฒนาระบบส่งเสริมการเกษตร ให้สอดคล้องกับการเป็น Digital DOAE พร้อมปรับรูปแบบ และวิธีการทำงานเป็นแบบ New Normal และพร้อมรับ Next Normal ภายใต้แนวคิด “Next Step” ขับเคลื่อนองค์กรวิถีใหม่ ก้าวต่อไปด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยกองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำเอกสารการขับเคลื่อนงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร “Next Step” ขึ้น

กรมส่งเสริมการเกษตร ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาการขับเคลื่อนงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร “Next Step” ในครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารระบบส่งเสริมการเกษตรที่ปรับปรุงนี้ จะช่วยให้บุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรสามารถปฏิบัติงานในพื้นที่ ได้ด้วยความมั่นใจ มีวิธีการและเครื่องมือทำงานที่ชัดเจน และเกิดผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพขีดความสามารถ และความต้องการที่แท้จริง ส่งผลให้เกษตรกรอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนต่อไป

คณะผู้จัดทำ
กุมภาพันธ์ 2565

สารบัญ

	หน้า
สารบัญภาพ	(ค)
ระบบส่งเสริมการเกษตร	1
การถ่ายทอดความรู้ (Training)	8
การเยี่ยมชม (Visiting)	10
การจัดการข้อมูล (Data Management)	13
• ด้านข้อมูลสารสนเทศ	
• ด้านแผนพัฒนาการเกษตร	
การสนับสนุน (Supporting)	18
• ด้านโครงสร้าง อุปกรณ์ และการสร้างขวัญกำลังใจ	
• ด้านวิชาการ	
การนิเทศงาน (Supervision)	20

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	การขับเคลื่อนงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร	5
2	กรอบการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร	6
3	ระบบปฏิบัติการตามระบบส่งเสริมการเกษตร	7
4	ระบบสนับสนุนตามระบบส่งเสริมการเกษตร	12
5	ผังแสดงขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล	16

การขับเคลื่อนงาน

ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

“Next Step”

ระบบส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตรได้รับการสถาปนาก่อตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2510 โดยนำระบบฝึกอบรมและเยี่ยมชม (Training and Visit System : T & V System) มาทดลองใช้ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรชลประทาน 5 แห่ง ในปี 2518 คือ 1) โครงการเจ้าพระยาตอนบน (จังหวัดชัยนาทและจังหวัดสิงห์บุรี) 2) โครงการลำพระเพลิง (จังหวัดนครราชสีมา) 3) โครงการน้ำพอง – หนองหวาย 4) โครงการลำปาว (จังหวัดกาฬสินธุ์) และ 5) โครงการพิษณุโลก (จังหวัดพิษณุโลก) จนกระทั่งในปี 2520 ได้เริ่มนำระบบ T & V System มาใช้เป็นระบบส่งเสริมการเกษตรของประเทศไทย โดยมีการกู้เงินจากธนาคารโลกมาดำเนินโครงการปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตร โดยดำเนินการเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 ในปี 2520 – 2523 จำนวน 33 จังหวัด และระยะที่ 2 ในปี 2523 – 2525 จำนวน 40 จังหวัด รวม 73 จังหวัด หลังจากนั้น ระบบส่งเสริมการเกษตรได้มีการปรับปรุงและพัฒนามาเป็นลำดับ ในลักษณะของการดำเนินงานโครงการต่างๆ ได้แก่ โครงการพัฒนาเกษตรกร

ผู้มีรายได้น้อย (Small Farmer Development Project : SFDP) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนา (Small Farmer's Participation Development Project : SFPP) โครงการปรับปรุงระบบแผนและพัฒนาเกษตรกร (คปพ.) โครงการปรับระบบการเกษตรในเขตชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยา โครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร (ผกก.) และโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตทางการเกษตร (คปร.) จากนั้นได้มีการปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตร จำนวน 4 ครั้ง เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยยังคงยึดแนวทางของระบบ T & V และในปี 2557 ได้มีการนำแนวทาง MRCF มาใช้ในการทำงานส่งเสริมการเกษตร ต่อมาในปี 2560 ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตรอีกครั้ง โดยนำแนวทาง T & V System มาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถทำงานในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปี 2563 การส่งเสริมการเกษตรได้เผชิญภาวะการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรอีกครั้ง เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID - 19) เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถเข้าเยี่ยมเยียนเกษตรกรตามเป้าหมายได้ ดังนั้น เพื่อลดอุปสรรคในการทำงานกรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้ปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตร T & V System ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID - 19) ขึ้นเพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าว

จากทิศทางการพัฒนาประเทศไทยภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบ การบริหารจัดการ ภาครัฐ แผนแม่บทประเด็นที่ 20 การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) “พลิกโฉมประเทศไทยสู่สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 และแนวคิดประเทศไทย 4.0 กำหนดทิศทางการปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล และการพัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ประกอบกับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีแผนปฏิบัติการด้านดิจิทัลของกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ พ.ศ. 2563 – 2565 เพื่อเป็นกรอบและทิศทางสำคัญในการขับเคลื่อน การดำเนินงานด้านดิจิทัล อีกทั้งแนวทางการดำเนินงานกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ 2565 ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาระบบการทำงานและ การให้บริการแก่เกษตรกรด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมุ่งสู่การเป็น Digital DOAE ให้สามารถขับเคลื่อนงานตามนโยบายรัฐบาล ภารกิจหน่วยงาน และรองรับ สถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่อการแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้แนวคิด “Next Step” ขับเคลื่อนองค์กรวิถีใหม่ ก้าวต่อไปด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

กรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้มีการพัฒนาและปรับปรุงการขับเคลื่อนงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรขึ้น โดยยังคงนำแนวทาง T & V System มาขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การถ่ายทอดความรู้ (Training)
2. การเยี่ยมเยียน (Visiting)
3. การจัดการข้อมูล (Data Management)
4. การสนับสนุน (Supporting)
5. การนิเทศงาน (Supervision)

จากองค์ประกอบของระบบส่งเสริมการเกษตร (T & V System) ทั้ง 5 องค์ประกอบ หากมองในมุมมองการปฏิบัติงาน สามารถแบ่งได้เป็น 2 ระบบ ดังนี้

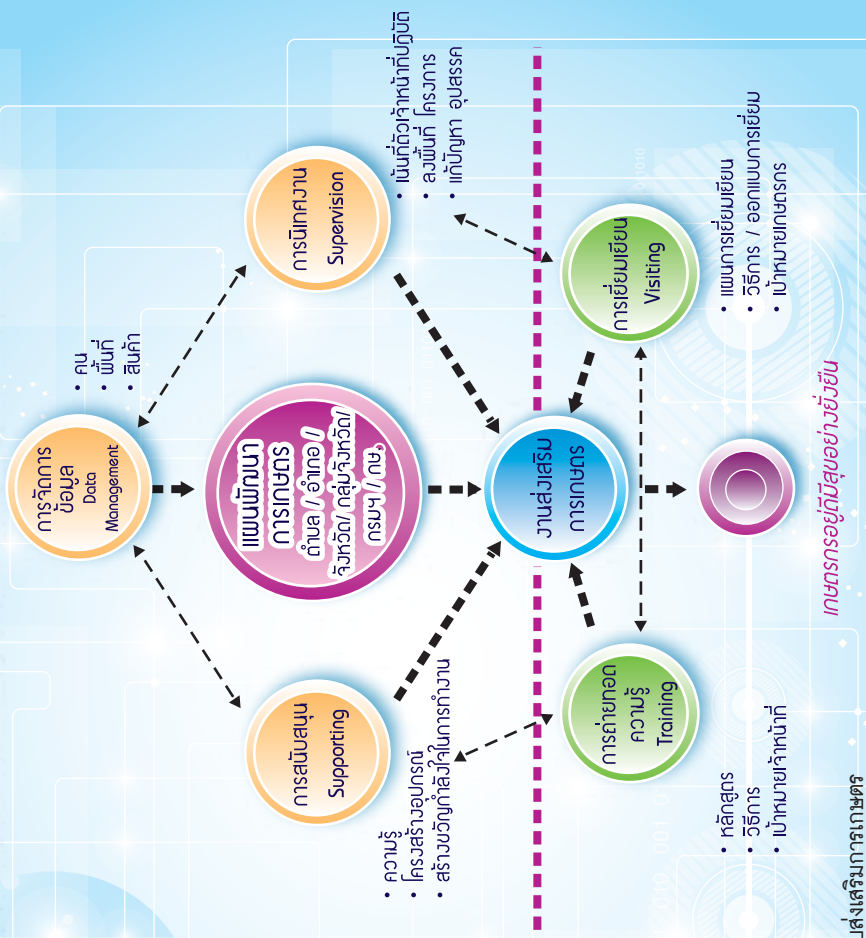
1. ระบบปฏิบัติการ ประกอบด้วย
 - 1) การถ่ายทอดความรู้ (Training)
 - 2) การเยี่ยมเยียน (Visiting)
2. ระบบสนับสนุน ประกอบด้วย
 - 1) การจัดการข้อมูล (Data Management)
 - 2) การสนับสนุน (Supporting)
 - 3) การนิเทศงาน (Supervision)

โดยมีการขับเคลื่อนงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

การขับเคลื่อนงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร

ระบบสนับสนุน

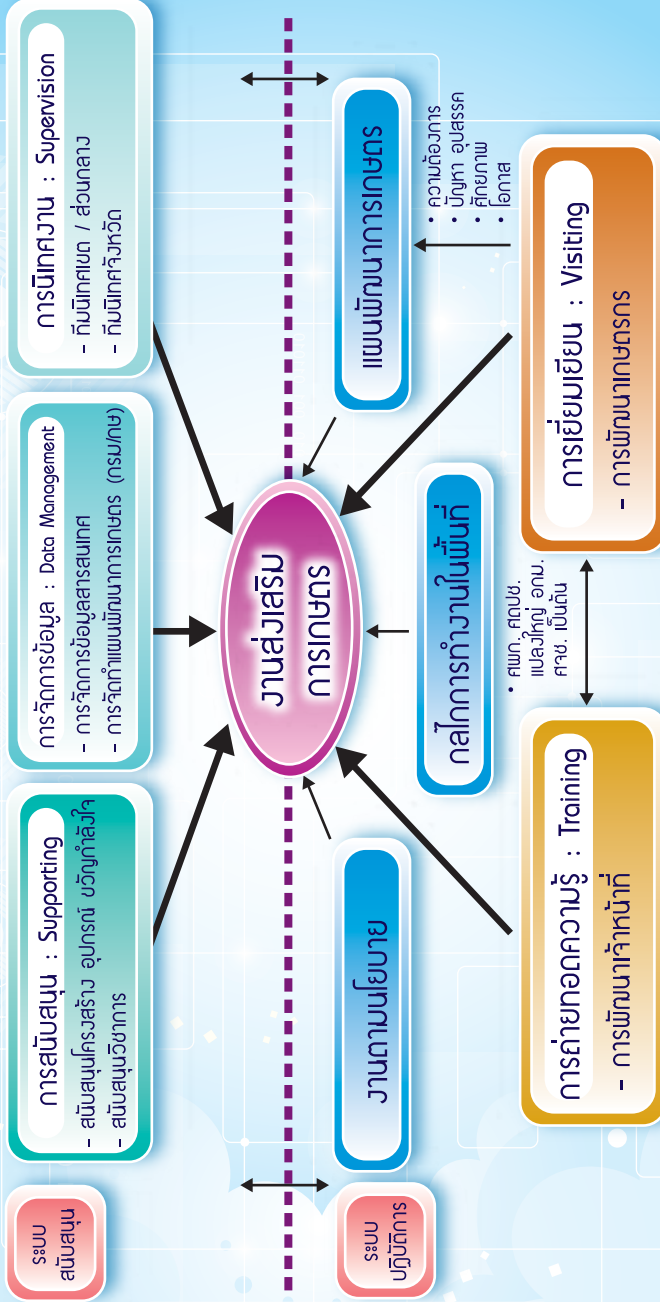
ระบบปฏิบัติการ

เกษตรกรอยู่ได้สุขอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 1 การขับเคลื่อนงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร

ระบบส่งเสริมการเกษตร

ภาพที่ 2 กรอบการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร

ระบบปฏิบัติการ

การถ่ายทอดความรู้ : Training

เป้าหมาย : มีกลุ่มส่งเสริมการค้าเกษตร / เจ้าของร้านค้า

การเพิ่มพูนศักยภาพบุคลากรทุกคน ทุกระดับ ให้มีสมรรถนะความเข้าใจ อัตลักษณ์ องค์ความรู้ ทักษะในการปฏิบัติหน้าที่

วิธีการ

1. การประชุมเพื่อการบริการ
2. เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
3. การฝึกอบรมเฉพาะกิจ

รูปแบบ

1. เวิร์กช็อป
2. เทคโนโลยีดิจิทัล / ระบบออนไลน์
3. แบบผสมผสาน

เครื่องมือ เช่น

สื่อการเรียนรู้ข้อมูลวิชาการ และ e-learning ๒๕๖4

การเยี่ยมชม : Visiting

เป้าหมาย : เกษตรกร

การถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร การให้บริการ และแก้ไขปัญหาทางการเกษตรให้กับเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย

วิธีการ

1. การเตรียมการ (เตรียมคน เตรียมข้อมูล เตรียมพื้นที่)
2. การเยี่ยมชมเกษตรกร
3. สรุปและประเมินผล

รูปแบบ

1. รายบุคคล
2. แบบกลุ่ม
3. แบบมวลชน

เครื่องมือ เช่น

เวทีชุมชน SWOT แผนภูมิทำงานฯ หลักสูตรข้อมูล เทคโนโลยีดิจิทัล สื่อการเรียนรู้ Agri Map ๒๕๖4

การถ่ายทอดความรู้ (Training)

การถ่ายทอดความรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ สมรรถนะ และทัศนคติที่ดีในการทำงาน ส่งเสริมการเกษตร เน้นการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ด้วยวิธีการเครื่องมือที่หลากหลาย โดยใช้เวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตรชี้แจงทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาต่างๆ

แนวทางและวิธีการ

1. **เวทีการประชุมเพื่อการบริหาร (Meeting)** เป็นเวทีการจัดประชุม สนับสนุนการปฏิบัติงานให้กับผู้บริหารทุกระดับ เพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ ติดตามความก้าวหน้า ควบคุม กำกับงาน แก้ไขปัญหา และเชื่อมโยง การดำเนินงานสู่เจ้าหน้าที่ ประกอบด้วย 5 เวทีหลัก ดังนี้

1.1 การประชุมผู้บริหารระดับกรม (Executive Meeting)

1.2 การประชุมสำนักงานประจำเดือน

(Monthly Division/ Office Meeting)

1.3 การประชุมเกษตรจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการระดับเขต

(Quarterly Regional Meeting)

1.4 การประชุมเกษตรอำเภอประจำเดือน (Monthly Meeting : MM)

1.5 การประชุมเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอประจำสัปดาห์

(Weekly Meeting : WM)

2. **เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Workshop)** เป็นเวทีการจัดประชุมเพื่อสร้าง ความรู้ความเข้าใจ เพิ่มเติมประสบการณ์ และความสามารถในการทำงานให้กับ เจ้าหน้าที่ หรือเป็นเวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการ รูปแบบ เครื่องมือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ ประกอบด้วย 5 เวทีหลัก ดังนี้

- 2.1 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับประเทศ (National Workshop : NW)
- 2.2 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับเขต (Regional Workshop : RW)
- 2.3 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ (Technical Workshop : TW)
- 2.4 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับจังหวัด (Provincial Workshop : PW)
- 2.5 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ (District Workshop : DW)

3. เวทีการฝึกอบรม (Training) เป็นเวทีพัฒนาเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อให้ความรู้ มีทักษะ และทัศนคติที่ดี พร้อมทำงานตามภารกิจหน้าที่ งานตามนโยบาย และงานเฉพาะกิจ สามารถปรับตัวให้เท่าทันกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ประกอบด้วย 4 ระดับ ดังนี้

- 3.1 ระดับส่วนกลาง เช่น หลักสูตรเป็นข้าราชการที่ดี
- 3.2 ระดับหน่วยงาน เช่น หลักสูตรตามแผนงานโครงการ
- 3.3 ระดับพื้นที่ เช่น การจัดเวทีชุมชน
- 3.4 เฉพาะกิจ เช่น การพัฒนาผู้นำ��ชงาน

รูปแบบการจัดเวที แบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. แบบเผชิญหน้า (Face to Face)
2. แบบออนไลน์ ผ่านโปรแกรมต่างๆ /เทคโนโลยีดิจิทัล
3. แบบการจัดเวทีแบบผสมผสาน (Blended Learning)

หมายเหตุ : ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ของหน่วยงานในแต่ละพื้นที่

ตัวชี้วัดผลสำเร็จ

1. เจ้าหน้าที่ ได้รับการพัฒนาตนเอง และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ทำงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรม
2. มีเครื่องมือถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมกับยุคสมัยเกิดการยอมรับในประสิทธิภาพอย่างแท้จริง
3. มี Model การถ่ายทอดความรู้ที่เกิดประสิทธิผลในภาพรวมขององค์กร

การเยี่ยมชม (Visiting)

การเยี่ยมชมเกษตรกร เป็นการพบปะเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย โดยมี การนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่ชัดเจน เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร การให้บริการ ติดตามผลการดำเนินงาน และแก้ไขปัญหาทางการเกษตร ให้กับเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางและวิธีการ

1. การเตรียมการก่อนการเยี่ยมชม เป็นการเตรียมการก่อนลงปฏิบัติหน้าที่ โดยมีการวางแผนการเยี่ยมชมเพื่อกำหนดทิศทาง เป้าหมาย วิธีการ และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

1.1 สร้างทีมเยี่ยมชม (เตรียมคน)

1.2 วางแผนการเยี่ยมชม (เตรียมข้อมูล)

1.3 กำหนดเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย (เตรียมพื้นที่)

2. การเยี่ยมชมเกษตรกร เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีที่เหมาะสม ข้อมูลข่าวสารตลอดจนการบริการและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร แก่เกษตรกร ตามแผนปฏิบัติงานที่วางไว้

3. การสรุปผลและประเมินผลการเยี่ยมชม โดยการติดตามผลสรุปบทเรียน(After Action Review : AAR) สะท้อนปัญหา ความต้องการ ประเมินผล รายงานผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

รูปแบบการเยี่ยมชม แบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. แบบรายบุคคล
2. แบบกลุ่ม
3. แบบมวลชน

โดยมีวิธีการ ดังนี้

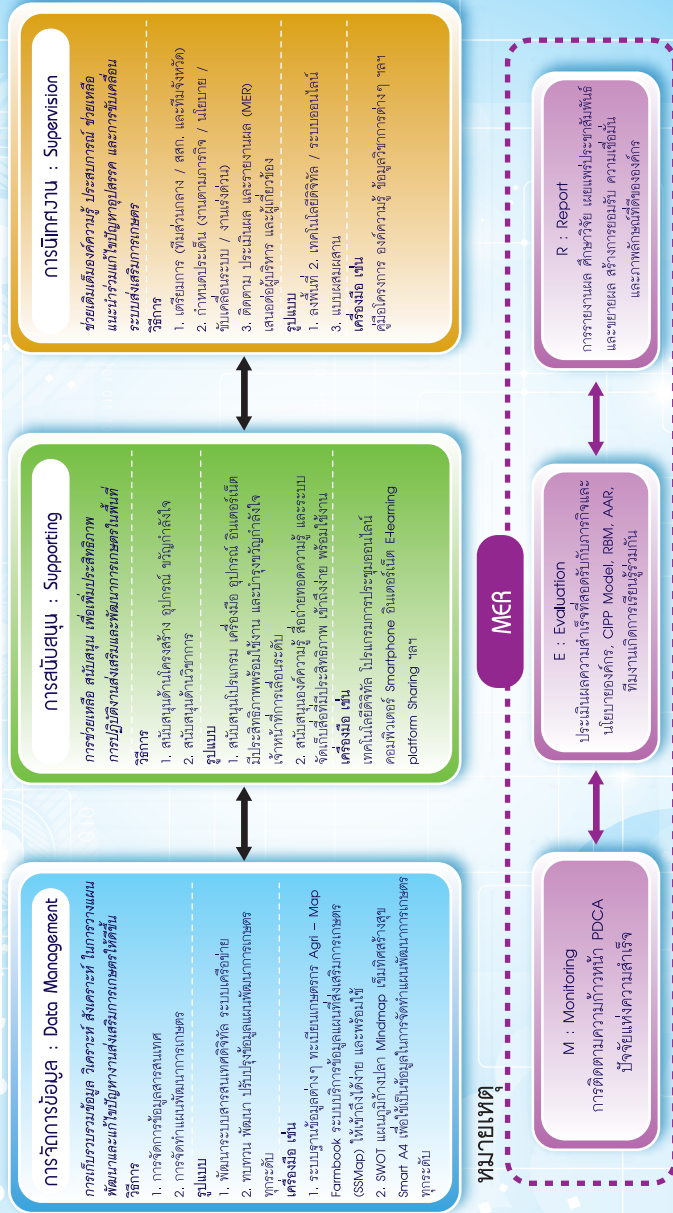
- 1) แบบเผชิญหน้า (Face to Face)
- 2) แบบออนไลน์ผ่านโปรแกรมต่างๆ /เทคโนโลยีดิจิทัล
- 3) แบบการจัดเวทีแบบผสมผสาน (Blended Learning)

หมายเหตุ : ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ของหน่วยงานในแต่ละพื้นที่

ตัวชี้วัดผลสำเร็จ

1. เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงข้อมูลข่าวสารองค์ความรู้ เทคโนโลยีที่เหมาะสม ตลอดจนการบริการและการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร
2. งานส่งเสริมการเกษตรแต่ละพื้นที่ได้รับการแก้ไขปัญหาและมีแนวทางการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ระบบสนับสนุน

ภาพที่ 4 ระบบสนับสนุนตามระบบส่งเสริมการตลาด

การจัดการข้อมูล (Data Management)

การจัดการข้อมูล เป็นการนำข้อมูลต่างๆ มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และใช้ประโยชน์เพื่อสนับสนุนการทำงานและการตัดสินใจ ตลอดจนการใช้ข้อมูลเพื่อเชื่อมโยงหรือบูรณาการร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนและพัฒนาการเกษตร โดยการจัดการข้อมูลแบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. **การจัดการข้อมูลสารสนเทศ** เป็นการจัดให้มีระบบฐานข้อมูลต่างๆ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรได้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร และเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ โดยมีการสร้างระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค และจัดทำเป็นสารสนเทศสำหรับให้บริการด้านข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางและวิธีการ

1.1 ส่วนกลาง (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร)

- 1) พัฒนาและปรับปรุงระบบสารสนเทศ ให้สามารถสนับสนุนการดำเนินงาน และติดตามสถานการณ์ด้านการเกษตรได้
- 2) พัฒนาและปรับปรุงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก
- 3) นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนางาน เพื่อปรับเปลี่ยนสู่องค์กรดิจิทัล
- 4) จัดทำชุดข้อมูลเปิดภาครัฐ (Open Data) ขององค์กร เผยแพร่สู่สาธารณะ เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมได้
- 5) เชื่อมโยงข้อมูลทั้งภายในและภายนอกองค์กรในรูปแบบดิจิทัล (Big Data)

1.2 สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร / สำนักงานเกษตรจังหวัด

- 1) ตรวจสอบข้อมูลในระบบสารสนเทศให้มีคุณภาพ
- 2) รวบรวม และจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัล
- 3) จัดทำข้อมูลสารสนเทศตามสถานการณ์ในภาพรวมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
- 4) วิเคราะห์ ใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศที่จัดทำ
- 5) เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัล

1.3 สำนักงานเกษตรอำเภอ

- 1) บันทึกลงและปรับปรุงข้อมูลในระบบสารสนเทศให้ถูกต้องครบถ้วนเป็นปัจจุบัน
- 2) รวบรวม และจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัล
- 3) จัดทำข้อมูลสารสนเทศตามสถานการณ์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
- 4) วิเคราะห์ ใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศที่จัดทำ
- 5) เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัล

ตัวชี้วัดผลสำเร็จ

1. เกษตรกรได้รับบริการข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลด้านการเกษตร
2. เกษตรกรเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศดิจิทัล
3. เกษตรกรนำข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลไปพัฒนาต่อยอดนวัตกรรม

2. แผนพัฒนาการเกษตร การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องมีแผนพัฒนาการเกษตรทุกระดับ ทั้งแผนของเกษตรกร และแผนของหน่วยงานที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน โดยกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรใช้หลักการมีส่วนร่วม เพื่อให้เป็นแผนที่ยอมรับของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

แนวทางและวิธีการ

2.1 การเตรียมการ

- 1) เตรียมข้อมูลและทีมงาน
- 2) รวบรวม/จัดเก็บข้อมูลระดับอำเภอ/ตำบล

2.2 การดำเนินงาน

- 1) วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล
- 2) การกำหนดทิศทาง/เป้าหมายการพัฒนา
- 3) ยกร่างแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล
- 4) ประชาพิจารณ์แผนพัฒนาการเกษตร
- 5) ปรับปรุงแผนพัฒนาการเกษตรของอำเภอ

2.3 การปฏิบัติและประเมินผล

- 1) การนำแผนสู่การปฏิบัติ
- 2) ติดตามและประเมินผล
- 3) การทบทวน/การปรับปรุงแผน

ตัวชี้วัดผลสำเร็จ

1. มีแผนพัฒนาการเกษตรในทุกระดับ ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาโอกาส และความต้องการของพื้นที่
2. แผนพัฒนาการเกษตร/โครงการ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากท้องถิ่น/บจจังหวัด/บกลุ่มจังหวัด หรือแหล่งงบประมาณอื่นๆ

ผังแสดงขั้นตอนการวัดค่าแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ขั้นตอน

แนวทาง/วิธีการ

ขั้นตอนที่ 1

เตรียมข้อมูลและทีมงาน

ผู้รับผิดชอบ : ทีมวิทยากรหลัก (เขต/จังหวัด)

- สร้างทีมวิทยากรระดับเขต/จังหวัด

- สร้างทีมงานของอำเภอ

ขั้นตอนที่ 2

รวบรวม/จัดเก็บข้อมูลระดับตำบล

ผู้รับผิดชอบ : ทีมงานอำเภอ

เจ้าหน้าที่รับผิดชอบตำบล

- รวบรวมข้อมูลหรือสิ่งที่อยู่แฉับจากแหล่งต่างๆ

- จัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ยังขาด และจำเป็นต้องใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ขั้นตอนที่ 3

วิเคราะห์ สิ่งวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้รับผิดชอบ : ทีมงานอำเภอ

ทีมงานของอำเภอทุกคนร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจัดเก็บจากทุกตำบล

เพื่อสิ่งวิเคราะห์เป็นภาพรวมของอำเภอ โดยใช้เครื่องมือ และเทคนิคต่างๆ

เช่น SWOT การเชื่อมโยงข้อมูลแผนที่ (Overlay) และการวิเคราะห์ที่มีเขตเกษตร (AA) เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4

การกำหนดทิศทาง/เป้าหมายการพัฒนา

ผู้รับผิดชอบ : ทีมงานอำเภอ

- ทีมงานอำเภอตั้งเป้าหมายการวิเคราะห์และสิ่งวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาเสนอในเวทีชุมชน

- ทีมงานอำเภอดำเนินการวิเคราะห์ระดับตำบล และระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดโครงการพัฒนาในระดับตำบล

- สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของอำเภอ

- กำหนดทิศทาง/เป้าหมายการพัฒนาพร้อมกัน

ขั้นตอนที่ 5

ยกย่องแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ผู้รับผิดชอบ : ทีมงานอำเภอ

ทีมอำเภอจัดทำยกย่องแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ระยะ 5 ปี โดยสรุปสิ่งของแผนประกอบด้วย

เนื้อหาหลัก ๆ ได้แก่ ข้อมูลสภาพทั่วไปของอำเภอ บทวิเคราะห์สภาพการเกษตร วิเคราะห์

แนวทางการพัฒนา โครงการ และกิจกรรม ฯลฯ

ขั้นตอนที่ 6
ประชากรยอมรับแผนพัฒนาการเกษตร

ผู้รับผิดชอบ : ทีมงานอำเภอ

เสนอร่างแผนพัฒนาการเกษตรของอำเภอในเวที เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้รับบริการ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในอำเภอเพื่อให้แผนเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 7
ปรับปรุงแผนพัฒนาการเกษตรของอำเภอ

ผู้รับผิดชอบ : ทีมงานอำเภอ

นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากเวทีประชาพิจารณ์มาปรับปรุงแก้ไขร่างแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ / ตำบล และจัดทำเป็นแผนพัฒนาการเกษตรฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 8
การนำแผนสู่การปฏิบัติ

ผู้รับผิดชอบ : ทีมงานอำเภอ/ผู้รับผิดชอบ
งานยุทธศาสตร์จังหวัด

- นำแผนพัฒนาการเกษตรของอำเภอขับเคลื่อนให้เกิดผลการปฏิบัติ/ใช้ประโยชน์
- บูรณาการกับแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- จัดทำเป็นแผนพัฒนาการเกษตรของจังหวัดเพื่อรับการสนับสนุนงบประมาณ จากบพัฒนาจังหวัด

ขั้นตอนที่ 9
ติดตามและประเมินผล

ผู้รับผิดชอบ : ทีมติดตามส่วนกลาง/เขต

ทีมติดตามส่วนกลาง/เขต ติดตามกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล เพื่อให้ทราบถึง ปัญหา/อุปสรรค และประเมินผลการนำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล ไปใช้ประโยชน์ เช่น การได้รับสนับสนุนงบประมาณ ผลสำเร็จจากการดำเนินโครงการภายใต้แผนดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 10
การทบทวน/การปรับปรุงแผน

ผู้รับผิดชอบ : ทีมอำเภอ

- ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล ระยะ 5 ปี เพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน
- จัดทำเป็นแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล ฉบับทบทวนประจำปี
- จัดเวทีชุมชนโดยใช้แผนพัฒนาการเกษตรที่ทบทวนไว้เป็นกรอบเพื่อวิเคราะห์ หาความต้องการโครงการ ของชุมชนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม
- จัดหมวดหมู่และลำดับความสำคัญของโครงการ โดยให้อยู่ในรูปแบบที่สะดวกต่อการนำไปใช้เสนอขอรับ การสนับสนุนงบประมาณ

ภาพที่ 5 ฝั่งแสดงขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

การสนับสนุน (Supporting)

การสนับสนุน เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีขวัญกำลังใจ ความพร้อม สมรรถนะ ความสามารถ และมีระบบวิธีการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อภารกิจต่างๆ ได้ โดยการสนับสนุนแบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. การสนับสนุนด้านโครงสร้าง อุปกรณ์ และการสร้างขวัญกำลังใจ เป็นการพัฒนา ปรับปรุง หรือจัดหาโครงสร้างและอุปกรณ์พื้นฐานเพิ่มเติมให้เพียงพอ พร้อมทั้งส่งเสริม ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกให้เจ้าหน้าที่มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน

แนวทางและวิธีการ

1.1 โครงสร้าง อาคารสถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ และยานพาหนะ พัฒนา ปรับปรุง จัดหาให้เพียงพอและพร้อมในการปฏิบัติงาน

1.2 ข้อมูลองค์ความรู้ ระเบียบ หลักเกณฑ์ ข้อปฏิบัติต่างๆ รวบรวมข้อมูลไว้ในเว็บไซต์ที่สามารถสืบค้นข้อมูลได้รวดเร็ว สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามระเบียบ เช่น ระเบียบงานคลัง งานสารบรรณ การเขียนโครงการ ข้อมูลการจัดทำผลงานเลื่อนระดับ

1.3 การสร้างขวัญกำลังใจ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และสนับสนุนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการพัฒนาทักษะความสามารถของตนเอง เช่น การจัดทำเส้นทางความก้าวหน้าทางอาชีพ การยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคล และหน่วยงานดีเด่น การเปิดโอกาสให้เข้ารับการศึกษาดูงานหลักสูตรต่างๆ

ตัวชี้วัดผลสำเร็จ

มีการสนับสนุนด้านโครงสร้าง อุปกรณ์ และการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานและเกิดการยอมรับ

2. การสนับสนุนด้านวิชาการ เป็นการสนับสนุนด้านวิชาการให้กับเจ้าหน้าที่ เพื่อให้สามารถนำวิชาการต่างๆ ที่จำเป็นส่งต่อสู่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

แนวทางและวิธีการ

2.1 การวิเคราะห์ เป็นการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วนและความสัมพันธ์ของข้อมูลต่างๆ เช่น ข่าวสาร สถานการณ์ ความจำเป็นเร่งด่วน ปัญหา อุปสรรค

2.2 การสังเคราะห์ เป็นการนำข้อมูลปฐมภูมิ มาประมวลผล และเรียบเรียงให้เกิดเป็นองค์ความรู้ต่างๆ ที่ทันต่อสถานการณ์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง มีการปรับปรุงและพัฒนาข้อมูลอยู่เสมอ

2.3 การจัดทำ เป็นการจัดทำข้อมูลวิชาการให้อยู่ในรูปแบบสื่อต่างๆ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาการ มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ทันสมัย เช่น Info - graphic คลิปวิดีโอ สปอตวิทยุ Motion Animation E-book การถ่ายทอดสด และจัดทำเล่มเอกสารคำแนะนำ

2.4 การส่งต่อ เป็นช่องทางในการนำสื่อวิชาการเพื่อการส่งเสริมการเกษตร เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สู่เจ้าหน้าที่ เช่น ระบบออนไลน์ SSNET YouTube ประชุมทางไกล e-learning เว็บไซต์หน่วยงาน Line Group ระบบ Video Conference การจัดส่งเอกสาร

2.5 คลังข้อมูล แหล่งจัดเก็บข้อมูลองค์ความรู้ด้านวิชาการต่างๆ ที่น่าเชื่อถือ สะดวกต่อการใช้ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ เช่น K - Tank เป็นต้น

ตัวชี้วัดผลสำเร็จ

ทุกกอง/สำนัก มีการสนับสนุนข้อมูลด้านวิชาการเพื่อการส่งเสริม และพัฒนาการเกษตร ให้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร เข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเชื่อถือได้

การนิเทศงาน (Supervision)

การนิเทศงานเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนกระตุ้น เร่งรัด และติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือแนวทางที่กำหนด ตลอดจนเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่ให้สามารถแก้ไขปัญหา อุปสรรค ได้อย่างรวดเร็ว โดยมีการให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางและวิธีการ

1. การเตรียมการ

1.1 ทีมส่วนกลาง และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร (สสก.)

จำนวน 6 คณะ คณะละ 6 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 - 6 ผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการกลุ่ม (ส่วนกลาง) ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ (สสก.) ผู้ประสานงานระบบส่งเสริมการเกษตร (สสก.) และผู้แทนกองแผนงาน หรือกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ทำหน้าที่นิเทศงานเกษตรจังหวัด หัวหน้ากลุ่ม และเกษตรอำเภอ แบ่งสายการนิเทศ 6 คณะ โดยลงพื้นที่ และผ่านระบบออนไลน์ ปีละ 3 ครั้ง (พ.ย. มี.ค. และ ก.ค.) ตามความเหมาะสม

1.2 ทีมจังหวัด โดยเกษตรจังหวัดและหัวหน้ากลุ่ม เป็นผู้นิเทศงานเกษตรอำเภอและเจ้าหน้าที่ ในสำนักงานเกษตรอำเภอ แบ่งสายการนิเทศ โดยลงพื้นที่ และผ่านระบบออนไลน์ ปีละ 6 ครั้ง (พ.ย. ม.ค. มี.ค. พ.ค. ก.ค. และ ก.ย.) ตามความเหมาะสม

2. กำหนดประเด็น (งานตามภารกิจ นโยบาย ขยับเคลื่อนระบบส่งเสริมการเกษตร งานเร่งด่วน)

3. ดำเนินการ

3.1 ทีมส่วนกลาง สสก. และจังหวัด นิเทศงานโดยลงพื้นที่ หรือนิเทศงานผ่านระบบออนไลน์ รับฟังสถานการณ์ ความก้าวหน้าการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค

3.2 คณะนิเทศงานร่วมกันวิเคราะห์ หาแนวทาง แก้ไข สนับสนุนงานในพื้นที่

4. รายงานผล

4.1 ระดับส่วนกลาง และ สสก.

4.1.1 ทีมนิเทศงานส่วนกลาง และ สสก. รายงานผลส่งกองแผนงาน ภายใน 5 วัน หลังนิเทศงานเสร็จสิ้น

4.1.2 กองแผนงาน สรุปผลการนิเทศงานต่อกรรมการ และคณะทำงานขับเคลื่อนระบบส่งเสริมการเกษตร

4.2 ทีมจังหวัด เสนอเกษตรจังหวัด

ตัวชี้วัดผลสำเร็จ

1. เจ้าหน้าที่ทุกระดับในทุกจังหวัดได้รับการนิเทศงานทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร

2. การดำเนินงานตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ งานตามภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมการเกษตร และงานเร่งด่วนที่สำคัญบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

คำสั่งกรมส่งเสริมการเกษตรที่ 348 / 2564 ลง 2 มีนาคม 2564

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานขับเคลื่อนระบบส่งเสริมการเกษตร

1. คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร โดยมีนายอนันต์ ลิลลา ที่ปรึกษากกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ประธานคณะกรรมการ และผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาางานส่งเสริมการเกษตร กรรมการและเลขาธิการ

2. คณะทำงานขับเคลื่อนระบบส่งเสริมการเกษตร ระดับเขต โดยมี ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและ พัฒนาการเกษตรที่ 1 - 6 ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนการเกษตร ที่ 1 - 6

- กำหนดแนวทางการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร
- ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนด และสอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)
- บริหาร ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานของคณะทำงานต่าง ๆ ให้ปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- ติดตามให้ข้อเสนอแนะ ในกรณีปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร
- แต่งตั้งคณะทำงานต่าง ๆ เพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

- กำหนดแนวทางการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร
- ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนด และสอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)
- สนับสนุน ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะ ในกรณีปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรในระดับพื้นที่
- จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร
- รายงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร

- คณะทำงานที่ 3 - 7 มีหน้าที่
- บริหารจัดการการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรในองค์ประกอบที่รับผิดชอบ
 - ติดตาม กำกับ แก้ไขปัญหาการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานตามองค์ประกอบที่รับผิดชอบให้เหมาะสมกับสถานการณ์
 - จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร
 - รายงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร

0110 101 011 0110 101 0110 101 0110 101 0110

0110 101 011 0110 101 0110 101 0110

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

1. นายอนันต์ ลีลา
2. นางปาลสิน พวงมี

ที่ปรึกษากรมส่งเสริมการเกษตร
ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนา
งานส่งเสริมการเกษตร

คณะผู้เรียบเรียงข้อมูล

1. นายเด่นพงษ์ เวียงศรีพนาวลัย
2. นางวิจิตรา เซาจะเจริญ
3. นางสาวเชาวนีฐิ์ โคเมแก้ว
4. นางสาวนันทินี ทอวงแหยา
5. นางมนพิภา ชัยปรีชา
6. นางสาวนิลชิตา พรอมชัยภูมิ
7. นายจิตตพล บุขบรรณ

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบส่งเสริมการเกษตร
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

จัดทำโดย

กลุ่มพัฒนาระบบส่งเสริมการเกษตร
กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร